

Lībiešu kultūrtelpa Ziemeļkurzemes teritorijā

Saglabāšanas plāns

2019. – 2023.gadam

Plānotie saglabāšanas pasākumi

Plānā izmantotie saīsinājumi:

KM – LR Kultūras ministrija
LNKC – Latvijas Nacionālais kultūras centrs
LKA – Latvijas Kultūras akadēmija
LU – Latvijas Universitāte
IZM – LR Izglītības un zinātnes ministrija
RD – Rīgas dome
VKKF – Valsts Kultūrkapitāla fonds
LS – Līvu (lībiešu) savienība
LKC – Lībiešu kultūras centrs
LVA – Latviešu valodas aģentūra
ML – *Mierlinkizt* – lībiešu izcelsmes bērnu un jauniešu vasaras skola
SLDB – Starptautiskā lībiešu draugu biedrība
Dundagas novada TIC – Dundagas novada tūrisma informācijas centrs
LKC – Lauku konsultāciju centrs
DAP – Dabas aizsardzības pārvalde
LC – Latvijas lauku tūrisma asociācija “Lauku Ceļotājs”
Ventpils novada TIC – Ventpils novada Tūrisma informācijas centrs
VKPAI – Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija

Lībiešu kultūrtelpas saglabāšanas un attīstības pasākumu plāns Ziemeļkurzemes teritorijā 2019. - 2023. gadam (turpmāk – Plāns) ir pasākumu kopums, kas tiek īstenots ar mērķi saglabāt un nodrošināt vērtību pārmantojamību Ziemeļkurzemes lībiešu kultūrtelpā.

Lībiešu kultūra un valoda stratēģiski joprojām lielākoties tiek skatīta kā savdabīga, no pārējās Latvijas kultūras telpas atrauta parādība. Šādu attieksmi uzskatāmi ilustrē, piemēram, “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija”, kur lībieši pieminēti tikai vienā punktā – “2.2.2. Saglabāt vēsturisko kultūrtelpu (suitu, lībiešu u.c.) unikalitāti”. Lībiešu gadījumā tas ir ļoti šaurs, uz lokālajām kultūras izpausmēm orientēts formulējums, kurā nav ņemta vērā nedz lībiešu un ar lībiešiem saistīto avotu teritoriālā izkliedētība, nedz lībiešu valodas un kultūras visaptverošā integrētība latviešu valodā un Latvijas kultūrā kopumā. Šādu iespaidu īpaši pastiprina apvienojums ar suitiem, kas patiešām veido teritoriāli visai skaidri iezīmējamu un izteiktu kultūrtelpu.

Līdztekus lībiešu valodai pastāv arī virkne citu ar lībiešiem saistītu jautājumu, kuru risināšanai nepieciešama aktīva darbība, iniciatīva un ilgtermiņa sadarbības partneri. Visaktuālākie šobrīd – lībiešu tradicionālās kultūras saglabāšana, mūsdienu lībiskās kultūras attīstīšana, tūrisma un uzņēmējdarbības veicināšanas pasākumi piekrastes teritorijā. Visās šajās darbībās izšķiroša loma tuvākajās desmitgadēs būs jaunāka gadagājuma cilvēku piesaiste, paaudžu sadarbība, lībiskuma popularizēšana dažādās dzīves telpās – Ziemeļkurzemē un citos novados – skolās, bibliotēkās, muzejos, apkārtējā vidē.

Ziemeļkurzemes lībiešu kultūrtelpa nav iedomājama bez tās īpašās ainavas, ainavu elementiem un piekrastes tradicionālās apbūves. Tā ir īpaša kultūrvēsturiska vide, kuras izmantošanai jānodrošina aizsardzība. Lielākā daļa dabas objektu un ainavu, kā arī raksturīgo ēku būvniecības paraugu Ziemeļkurzemes lībiešu ciemos pastāv, tikai pateicoties vairāku gadsimtu garumā esošai mijiedarbībai starp lībiešu dzīvesveidu un dabas procesiem. Pašreiz viens no galvenajiem uzdevumiem ir atrast veidu un līdzekļus, kā saglabāt un uzturēt lībisko kultūras tradīciju Ziemeļkurzemes lībiešu kultūrtelpā.

Nr.	Aktivitāte, tās saistība ar lībiešu kultūras mantojumu	Aktivitātes iniciatori/koordinatori (institūcijas, uzņēmēji vai privātpersonas)	Iesaistītās institūcijas/ finanšu avoti	Īstenošanas laiks un/vai regularitāte	Rezultāti
1.	Lībiešu kultūras mantojuma un lībiešu valodas pieejamība. Pasākumi lībiešu valodas saglabāšanā, lietojumā un tālāk nodošanā, īpaši bērnu un jauniešu vidū				
1.1.	Sagatavot un izdot lībiešu valodas mācību līdzekļus un valodas materiālus.	LKC, LS ML pedagogi	VKKF, LVA, ES fondi, Dundagas novada pašvaldība	2019 - 2023	Tos izmanto lībiešu izcelsmes bērnu un jauniešu vasaras skolas <i>Mierlinkizt</i> dalībnieki, novada skolas, bibliotēkas, ikviens interesents.
1.2.	Pilnveidot un attīstīt lībiešu valodas apgūšanas programmas interneta vidē- <i>Līvō kēļ</i> (Facebook, Twitter, u.c)	LS, LVA, LKC, ML	VKKF, privātie ziedotāji	Turpināt – 2019-2023	Lībiešu izcelsmes bērni un jaunieši mūsdienīgi komunicē un veido lībiešu valodas saziņas projektus, popularizē tos savu vienaudžu un ģimeņu vidē.
1.3.	Atbalstīt lībiešu valodas skolotāju profesionālā līmeņa pilnveidošanu – kursi, apmācību programmas, konsultācijas.	LU, ES, SDLB	Dundagas un Ventspils novadu pašvaldības	2019-2023	Nodrošināts atbilstošs lībiešu valodas skolotāju līmenis, nodrošināta lībiešu valodas apguves pēctecība – dažādu paaudžu interesentiem Lībiešu krastā -Kolkā, Mazirbē, u.c.
1.4.	Atjaunot Lībiešu valodas mācību kursus Ventspils pilsētā.	LS Ventspils nodaļa	Ventspils Augstskolas tulkošanas studiju fakultāte, Ventspils pilsētas un novada pašvaldības	2019- 2023	Nodrošināta ikvienam interesentam iespēja apgūt lībiešu valodas pamatus sarunvalodas līmenī gan Ventspils un tuvējās apkārtnes iedzīvotājiem, gan arī augstskolas studentiem - latviešiem un arī ārvalstu studentiem.
1.5.	Veidot īpašas kultūrizglītojošas mācību programmas -Ventspils pilsētas	LS Ventspils nodaļa	Ventspils Augstskola, Ventspils pilsētas un novada pašvaldības,		Pieejamas īpašas un noteikta skaita mācību stundas, apvienojumā vai atsevišķi ar ekskursijām, projektu tipa nodarbības klasēm, konkursi, radošas aktivitātes.

	un Ventspils novada mācību.		tūrisma organizācijas, Ventspils muzejs	2019- 2023	
1.6.	Radīt muzikālus uzvedumus bērniem lībiešu valodā. Veidot nošu materiālu, izrāžu tekstu un fonogrammu klāstu lībiešu un latviešu valodās.	Folkloras kopas <i>Piški kāndla</i> , vadītāja Ilga Porniece un dalībnieki	Ventspils novada pašvaldība	2019-2023	Dalībnieki iemācīsies dažādus tekstus lībiešu valodā, ko varēs pielietot ikdienā. Dziedot un mācoties tekstus, dalībnieki apzināsies skatuves mākslas izpratni, apzināsies radošās talanta un jaunrades iezīmes. Šādi materiāli plaši izmantojami lībiešu izcelsmes bērnu vasaras nometnē Mazirbē, savās mācību vietās visā Latvijā nodarbībās un aktivitātēs par lībiešu kultūras tēmām.
1.7.	Attīstīt un pilnveidot lībiešu izcelsmes bērnu un jauniešu vasaras skolas <i>Mierlinkizt</i> programmu.	LS, ML pedagogi, privātie ziedotāji, RD	Dundagas un Ventspils novadu pašvaldības, privāti ziedotāji, RD	2019 -2023	Nodrošināta labvēlīga vide un iespējas lībiešu valodas un nemateriālā kultūras mantojuma padziļinātai apguvei ikvienam, kuru interesē lībiešu valodas un tradīciju apguve.
1.8.	Apgūt lībiešu valodu, izmantojot lībiešu mūzikas un dzejas materiālus.	LS, ML, LKC, Salaspils koris <i>Lōja</i>	VKKF, LNKC, Lībiešu krasta mūziķi, mākslinieki, privātie uzņēmēji	2019-2023	Apkopota diskogrāfija – dziesmas, ieraksti un citi materiāli lībiešu valodā. To izmanto vasaras skolas <i>Mierlinkizt</i> dalībnieki, materiālu popularizē skolās, pasākumos, internetā, u.c. Vērtīgs un aizraujošs lībiešu valodas apgūšanas materiāls.
2.	Lībiešu kultūras elementu daudzveidīga klātbūtne Lībiešu krasta kultūrtelpas vizuālajā tēlā un to mūsdienīgs pielietojums vidē, sadzīvē un tūrisma objektos.				
2.1.	Atjaunot lībisko vietvārdu klātbūtni Lībiešu krastā. Ieviest ciemu nosaukumus, ceļa rādītājus, objektu, upju un citu pamanāmu dabas objektu nosaukumus Lībiešu krasta teritorijā.	Dundagas un Ventspils novadu pašvaldības, Dundagas novada TIC	Dundagas un Ventspils novada pašvaldības, ES fondi	2019- 2023	Stiprināta Lībiešu krasta apmeklētāju, interesentu un vietējo iedzīvotāju apziņa par lībisko kultūrtelpu. Radīta vienota stila māju, ciemu un citu objektu norādes lībiešu valodā. Vizuāla lībiešu teritorijas identitāte. Spilgta liecība par atšķirīgo un aizraujošo kultūrtelpu, kurā ceļotāji nokļuvuši.

	Izdot Lībiešu krasta karti. Filmēt un publicēt to e vidē, piem., YouTube un www.livones.lv				
2.2.	Izveidot un pilnveidot Lībiešu taku , to bagātinot ar informācijas stendiem un pievilcīgām norādēm lībiešu valodā.	Dundagas un Ventspils novadu pašvaldības, privātpersonas – tagadējie Lībiešu krasta iedzīvotāji	Dundagas un Ventspils novadu pašvaldības, privāti ziedojumi	2019 - 2023	Izveidota kultūrvēsturiska lībiešu taka, kura ved ceļotājus un interesentus cauri visiem Lībiešu krasta ciemiem. Iepazīstina ar objektiem, kas atspoguļo lībiešu kultūrvēsturisko mantojumu.
2.3.	“Lībiešu kultūras dienas Ventspilī”	Nodibinājums “Ventspils lībiešu apvienība “Rānda””, Līvu savienība; Lībiešu kultūras centrs, Ventspils bibliotēka, Ventspils muzejs, Ventspils pilsētas dome	Ventspils pilsētas dome, Valsts kultūrkapitāla fonds, privāti ziedojumi	2019 – 2023(reizi gadā)	Iespēja Ventspils pilsētas un novada iedzīvotājiem kā arī citiem interesentiem iepazīt lībiešu valodu, kultūru un vēsturi; Kvalitatīvas uz pētījumiem balstītas lekcijas par lībiešu kultūrvēsturisko mantojumu, tā kopšanu un saglabāšanu. Lībiešu kultūras kā Kurzemes kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšana un tālāknodošana. Latvijas lībiešu kopienas locekļu lībiskās identitātes nostiprināšana.
2.4.	Turpināt pētīt un apzināt lībiešu kultūrvēsturisko mantojumu, pētniecības aktivitātēs iesaistot jauniešus, vasaras skolas <i>Mierlinkizt</i> dalībniekus.	Nodibinājums Ventspils lībiešu apvienība <i>Rānda</i> , LS, Lībiešu kultūras centrs, Ventspils bibliotēka, Ventspils muzejs, Ventspils pilsētas dome, ML,	Ventspils pilsētas dome; Valsts kultūrkapitāla fonds; Ziedojumi, brīvprātīgais darbs	2019 - 2023	1) Iespēja Ventspils pilsētas un novada iedzīvotājiem, kā arī citiem interesentiem iepazīt lībiešu valodu, kultūru un vēsturi; 2) Kvalitatīvas uz pētījumiem balstītas lekcijas par lībiešu kultūrvēsturisko mantojumu, tā kopšanu un saglabāšanu; 3) Lībiešu kultūras kā Kurzemes kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšana un tālāknodošana; 4) Latvijas lībiešu kopienas locekļu lībiskās identitātes nostiprināšana.
2.5.	Attīstīt Lībiešu tautas nama Mazirbē darbību un pieejamību, veidot to par lībiešu kultūrvēstures, tradīciju un mūsdienu izziņas	LS, Dundagas novada pašvaldība, ES fondi, privātā partnerība, ārvalstu sadarbības partneri.	ES fondi, SLDB, VKKF, privāti ziedojumi	2019 - 2023	Izveidota plaši pieejama, mūsdienīgi aprīkota interaktīva ekspozīcija par lībiešu kultūrvēsturisko mantojumu un lībisko līdzās.

	centru Latvijā.				
2.6.	Lībiešu saietā nama izveide un darbība Kolkā. Izveidot mūsdienīgu un saturisku kompleksu lībiešu nemateriālā kultūras mantojuma popularizēšanai.	Dundagas novada pašvaldība, Kolkas lībiešu kopiena	ERAF, ELFLA, VKKF, Dundagas novada pašvaldība	2019 - 2023	Izveidots publiski pieejams komplekss lībiešu kultūras un izglītojošiem pasākumiem- semināriem, radošām darbnīcām, lībiešu valodas mācībām, izstādēm. Tur tiks izstrādātas mārketinga stratēģijas, ceļveži, veidotas sadarbības platformas, un citas aktivitātes, kas veicinās mazo etnisko grupu iesaisti tūrisma tirgos. Turpat darbosies arī Līvu savienības Kolkas nodaļa un Tūrisma informācijas centrs. Izveidotas interaktīvas spēlēs un ekspozīcijas par lībiešu nemateriālo kultūras mantojumu,
2.7.	Lībiešu kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšana un izpēte Ventspilī.	Ventspils muzejs	ES ERAF	2017 -2023	Uzcelta jauna muzeja ēka Piejūras brīvdabas muzejā. Izveidota mūsdienīga, interesanta, dinamiska pamatekspozīcija ar interaktīviem elementiem "Pie jūras un zemēs: Ziemeļkurzemes tradicionālais dzīvesveids 19.-20.gs."
2.8.	Seno laivu restaurācija.	Ventspils muzejs	ES EJZF	2017-2019	Restaurētas un eksponētas senās jūras zvejas laivas. Vēsturiska liecība piesaista interesentu uzmanību, rada raksturīgu vidi, kura saistās ar tradicionālajām lībiešu nodarbēm.
2.9.	Lībiešu tradicionālā dzīvesveida prezentācija.	Ventspils muzejs	Ventspils pilsētas un Ventspils novada pašvaldības	pastāvīgi	Lībiešu sētas eksponēšana Piejūras brīvdabas muzejā, pievilcīgs izziņas un tūrisma objekts.
2.10.	Izveidot lībiešu zvejnieku laivas autentisku karkasu-vides objektu, zvejniecības rīku un Kolkas piekrastē izskaloto laivu elementu ekspozīciju.	Dundagas novada pašvaldība, Kolkas lībiešu kopiena	ERAF, ELFLA, VKKF, Dundagas novada pašvaldība	2019 - 2023	Tiek restaurēta raksturīga Ziemeļkurzemes lībiešu zvejniekciema vide, saistošs vēstījums par lībiešu dzīvesveidu un nodarbošanos. Senatnes lībiešu darba un sadzīves elementiem tiek piešķirti jauni akcenti.
3.	Lībiešu nemateriālā kultūras mantojuma izpēte, dokumentēšana, atjaunošana un tālāknodešana.				
	Apzināt, apkopot un kartēt lībiešu	LS, Dundagas un Ventspils novadu	KM, VKKF, Dundagas un		Vērtīga informācija par lībiešu kultūras mantojuma izpausmēm kļūst pieejama plašam interesentu lokam.

3.1.	kultūrtelpā saglabājušos vietvārdus.	pašvaldības, LKA, LNKČ.	Ventspils novadu pašvaldības	2019 – 2023	
3.2.	Apzināt un pētīt lībiešu kultūrvēsturisko mantojumu, pētījumu procesā iesaistot arī neakadēmisku komandu- jauniešus, lībiešu dzimtu pēctečus, ikvienu interesentu.	Nodibinājums “Ventspils lībiešu apvienība <i>Rānda</i> ”, LS, LKC, Ventspils bibliotēka; Ventspils muzejs; Ventspils pilsētas dome	Ventspils pilsētas dome; VKKF, privāti ziedotāji – uzņēmumi un privātpersonas	2019 - 2023	Daudzveidīgs saturs tradicionālajām Lībiešu kultūras dienām Ventspilī: 1) Iespēja Ventspils pilsētas un novada iedzīvotājiem, kā arī citiem interesentiem iepazīt lībiešu valodu, kultūru un vēsturi; 2) Kvalitatīvas uz pētījumiem balstītas lekcijas par lībiešu kultūrvēsturisko mantojumu, tā kopšanu un saglabāšanu; 3) Popularizēta un tālāk nodota lībiešu kultūras kā Kurzemes kultūrvēsturiskā mantojuma identitāte; 4) Stiprināta Latvijas lībiešu kopienas locekļu lībiskā identitāte.
3.3.	Digitalizēt lībiešu krasta iedzīvotāju dzīves stāstus, atmiņas un fotogrāfijas.	LKA, LS, LKC	VKKF, Dundagas un Ventspils novadu pašvaldības	2019 - 2023	Apkopots un saglabāts nozīmīgs kultūras mantojuma lībiešu kultūrvēstures liecības, nodrošināta to pieejamība plašam interesentu lokam. Nodrošināta pieejamība e- vidē.
3.4.	Pārtulkot igauņu valodnieka un folklorista Oskara Loritsa lībiešu nostāstu un teiku krājumu.	LS, SLDB,LKC	VKKF, SLDB,LKC, privāti ziedotāji	2019-2023	Iegūts vērtīgs un plaši izmantojams – šobrīd reti pieejams, izziņas materiāls par saglabājamu lībiešu nemateriālās kultūras bagātību – mitoloģiju. Papildinās lībiešu tautas mūzikas un dziesmu ansambļu repertuāru ar autentiskiem avotiem, kurus pierakstījis Oskars Loritss.
3.5.	Veidojot jaunas izstādes par piekrastes un migrējošiem putniem, par kāpu biotopiem un augiem, lietot putnu un augu lībiskos nosaukumus.	DAP	ES finansējums – Interreg, LIFE, ERAF	2019-2023	Pašreiz apstiprināts projekts par putnu ekspozīcijas izveidi Slīteres bākā. Projekta noslēgums ap 2020.gadu. Tiek gatavots projekta pieteikums pelēko kāpu biotopu atjaunošanai, kura ietvaros tiks sagatavota ekspozīcija Slīteres muižā par kāpu biotopiem. Veicina Ziemeļkurzemes lībiešu kultūrvidei un dabai raksturīgo elementu aizsardzību un popularizēšanu.

3.6.	Izdots informatīvu bukletu par jūrā dzīvojošām zivīm. Bukletā lietot zivju lībiskos nosaukumus un pievienot jūras piekrastes shēmu ar ciemu lībiskiem nosaukumiem.	DAP	VKKF, Vides aizsardzības fonds, Valsts zivju fonds	2019-2023	Izdots buklets. Informēti pasākumu apmeklētāji, piemēram, Slīteres ceļotāju dienās, Lībiešu svētkos, Ūdens dienās utt. Uzsvērtā zivju un zvejas loma vēsturiskajos zvejniekciemos, piedāvātas nodarbības mezglošanā, tīklu lāpīšanā un citās ar zveju saistītās nodarbēs. Veicina Ziemeļkurzemes lībiešu kultūrvidei un dabai raksturīgo elementu aizsardzību un popularizēšanu.
3.7.	Slīteres bākā izveidot jaunu ekspozīciju par lībiešu zvejniekciemiem.	DAP	VKKF, Vides aizsardzības fonds	2020.-2023.	Slīteres bākā izveidota ekspozīcija, kas pieejama apmeklētājiem. Vidēji gadā bāku apmeklē 6000 cilvēku.
3.8.	Popularizēt un sniegt konsultatīvu atbalstu Lībiešu krastam raksturīgo ēku un būvju saglabāšanā un atjaunošanā.	Biedrība "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija"	Dundagas, Rojas un Ventpils novadu pašvaldības, VKPAI	2019-2023	Ziemeļkurzemes lībiešu krasta vēsturisko un piekrastei tipisko ēku īpašniekiem celta vērtības apziņa par viņiem piederošajām ēkām un atvieglota to autentiskuma saglabāšana. Ikvienam īpašniekam nodrošināts konsultatīvs atbalsts. Popularizēti pozitīvie piemēri, sniegti informatīvi un skaidrojoši raksti vietējos izdevumos.
3.9.	Sagatavot un izdot tradicionālās Lībiešu gadagrāmatas , arī kā e-grāmatu.	LS, LKC, LVA	VKKF, LVA, privāti ziedotāji	2019 – 2023	Nodrošināts nozīmīga lībiešu kultūrvēsturiskā mantojuma un mūsdienu aktivitāšu un problēmu regulārs atspoguļojums. Vērtīgs izziņas avots par lībiešu kultūrtelpu skolām, bibliotēkām un informācijas centriem.
3.10.	Atbalsts portāla www.livones.net uzturēšanai	KM, LNK, VKKF	VKKF, SLDB, ES fondi	2019 – 2023	Nodrošināts vispusīgs, profesionāls un precīzs visas lībiešu kopienas aktivitāšu Noderīgs ļoti plašam interesentu lokam, arī starptautiski.
3.11.	Tradicionālie ikgadējie <i>Lībiešu svētki</i> Mazirbē.	LS, Ziemeļkurzemes lībiešu dziesmu ansamblis, nodibinājums "Rānda"	KM, NKMC, Dundagas novada pašvaldība, privāti ziedotāji	2019 -2023	Visnozīmīgākais gada notikums Lībiešu krasta tagadējo un seno dzimtu pēcteču dzīvē. Iespēja iesaistīties lībiešu tradīciju norisēs, stiprināta kopības sajūta – paaudžu un seno kaimiņu satikšanās.
	Popes muižas kartogrāfiskā materiāla izpēte un	Biedrība "Ailankas", biedrība "Popes muiža"	Biedrība "Popes muiža", Ventpils novada	2019-2023	Sagatavots vērtīgs lībiešu kultūrvēstures izpētes un dokumentēšanas materiāls par lībiešu ciemiem – Pize, Lielirbe, Lūžņa. Pētījumu prezentācija.

3.12.	19.gs. zemnieku saimniecību apzināšana – Pize, Lielirbe, Lūžņa.		pašvaldība		
3.13.	Popes muižas etnogrāfiskā materiāla izpēte – t.sk. attiecībā uz Pizes, Lielirbes un Lūžņas teritoriju.	Biedrība “Popes muiža”, citas pētniecības institūcijas	KM	2019-2023	Sagatavots vērtīgs lībiešu kultūrvēstures izpētes un dokumentēšanas materiāls par lībiešu ciemiem – Pize, Lielirbe, Lūžņa. Pētījumu prezentācija.
3.14.	Apzināt un apkopot veikto izpētes materiālu par Ziemeļkurzemes piekrastes lībiešiem.	Biedrība “Popes muiža”, citas pētniecības institūcijas	ES fondi	2019-2023	Nodrošināta datu un nozīmīgā materiāla pieejamība un publiska izmantošana.
3.15.	Etnogrāfisko un valodnieku ekspedīcija pie Ziemeļkurzemes lībiešiem, piezīmju un publikāciju tulkošana latviešu valodā un izdošana.	Biedrība “Popes muiža”, citas pētniecības institūcijas	ES fondi	2019-2023	Plašas informācijas pieejamība par lībiešu etnogrāfiju, tradīcijām, vienotas pieejamības avots bibliotēkās, vienots vai periodisks izdevums- rakstu krājums.
3.16.	Sagatavot publikāciju par Popes muižas kultūrvēsturi, t. sk, par Pizi, Lielirbi, Lūžņu.	Biedrība “Popes muiža”	KM	2019-2023	Izdevums plašam interesentu lokam. Sagatavots vērtīgs lībiešu kultūrvēstures izpētes un dokumentēšanas materiāls par lībiešu ciemiem – Pize, Lielirbe, Lūžņa. Pētījumu prezentācija.
4. Lībiešu izzūdošo tradīciju vai to elementu atjaunošana, saglabāšana un integrēšana Lībiešu krasta mūsdienu norisēs -lībiskās identitātes izpausmes dažādība Lībiešu krastā.					
4.1.	Saulgriežu tradīcijas (Jāņi, Lieldienas, Ziemassvētki, Ūsiņi, Putnu modināšana, Maizes svētki u.c.)	Lībiešu dziesmu ansamblis “Laula”, Lībiešu saietā nams Kolkā, LS,	Dundagas novada pašvaldība, VKKF	2019-2023	Lībiešu kopienas ļaudis kopā svin gadskārtu svētkus, iesaista tajās citus interesentus.

4.2.	Atjaunot lībiešu tradicionālā tautas tērpa darināšanas prasmes, popularizēt un veicināt tā ā valkāšanas tradīcijas; veidot video lekcijas par tērpu darināšanu, valkāšanu un komplektēšanu plašam interesentu pulkam.	Lībiešu saietā nams Kolkā, LS	Dundagas novada pašvaldība, VKKF, ES fondi	2019-2023	Organizēti mācību semināri ar tautas tērpu izgatavošanu saistīto prasmju atjaunošanai un pārmantošanai, sevišķi bērnu un jauniešu vidū. Tradicionālo lībiešu tautas tērpi vai to elementu izmantošana svētkos un ikdienā kļūst populārāka.
4.3.	Rīkot izglītojošus pasākumus Lībiešu krastā plašākai sabiedrībai, iesaistot tajos lībiešu tradīciju praktizētājus un pētniekus.	Lībiešu saietā nams Kolkā, NVO, LS	Dundagas novada pašvaldība, VKKF, ES fondi	2019-2023	Plašāka sabiedrība ieguvusi dziļāku izpratni par lībiešu kultūrvēsturi un tradīcijām. Vairojas interesentu loks darbībai lībiešu nemateriālās kultūras tradīciju izpētē, jaunu prasmju apguvē un praktizēšanā.
4.4.	Atjaunot paaudžu vakarēšanas tradīcijas Lībiešu krasta kopienā, iesaistot tajās jaunākās paaudzes dalībniekus – rokdarbu, ēdiena gatavošanas, dziedāšanas, mezglošanas un tīklu lāpīšanas nodarbēs.	Lībiešu saietā nams Kolkā, LS,	Dundagas novada pašvaldība, VKKF, ES fondi	2019-2023	Kopības sajūtas radīšana un veicināšana dažādu lībiešu izcelsmes paaudžu starpā, jaunu interesentu piesaiste jaunu amatu prasmju apguvē, atjaunotas senas lībiešu sadzīves un svētku tradīcijas.

4.5.	Video lekcijas/pamācības zivju ķeršanā jūrā un apstrādē (ķidāšana, sāļšana, kūpināšana), zvejas rīku gatavošana, labošana.	LS, Lībiešu saietā nams, privātie uzņēmēji	Dundagas novada pašvaldība Privātie uzņēmēji, privātpersonas, ziedojumi	2019-2023	Interesentu piesaiste seno lībiešu amatu prasmju apguvē, atjaunotas senas lībiešu amatu un sadzīves tradīcijas. Atraktīvs piedāvājums tūristiem.
4.6.	Atbalsts Kolkas lībiešu ansambļa "Laula" darbībai.	Dundagas novada pašvaldība	Dundagas novada pašvaldība, VKKF	2019-2023	Lībiešu dziesmu ansamblis aktīvi piedalās lībiešu nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā un pārmantošanā, organizējot un piedaloties dažādos ar lībiešu kultūru saistos pasākumos (koncertos, gadskārtu svētku svinēšanā, prezentācijās u.c.)
4.7.	Atbalsts Ventpils lībiešu ansamblim "Rāndalist" – mēģinājumu telpas, instrumenti, tērpi un koncertu rīkošana.	Ventpils Kultūras centrs; Līvu savienības Ventpils nodaļas biedri – ansambļa dalībnieki; Ventpils pilsētas dome	Ventpils pilsētas dome	2019-2023	Ansamblis "Rāndalist" aktīvi piedalās lībiešu nemateriālās kultūras mantojuma saglabāšanā un pārmantošanā, piesaista jaunāka gadagājuma dalībniekus, veido saturā daudzveidīgas lībiešu muzikālā mantojuma programmas.
4.8.	Atbalsts Lībiešu folkloras kopām "Kāndla" [kokle] un "Piški kāndla" [mazā kokle].	Ventpils novada pašvaldība; Privāta partnerība	Ventpils novada pašvaldība	2019-2023	Novērtēta vietējās tradicionālās kultūras mantojuma saglabāšana, kultūras identitāte, kas saglabājama nākamajām paaudzēm. Paplašināta Ventpils novada iedzīvotāju zināšanas par tradicionālo kultūru. Notiek konsolidācijas procesi līvu etnosa iekšienē, attīstās interesentu darbība, arvien vairāk seno dzimtu pēcteči sāk apzināties savu identitāti. Dalībnieki apzinās savas radošās talanta un jaunrades iezīmes. Tiek turpināta Ventpils novada lībiešu kultūras mantojuma dzīvotspēja. Veicināta kultūras daudzveidība Latvijā

4.9.	Radīt jaunus lībiešu kultūras tūrisma produktus Rojas novadā, improvizēt par jau esošajiem un integrēt lībiešu kultūrvēsturiskā mantojuma elementus tūrisma produktos.	Rojas novada Tūrisma biedrība	Rojas novada Tūrisma biedrība, uzņēmēji, pašvaldība/ ikviena ieinteresēta personām	2019-2023	Lībiskais gars jūtams tūristiem piedāvātajās ēdienkartēs, stacionārajos un interaktīvajos informatīvajos standos, marķētās un kartētās vietās, suvenīros utt.
4.10.	Radošo lībiešu saiets Rojā.	Rojas novada pašvaldība	Rojas novada dome, lībiešu biedrība, ikviens interesents/ Rojas novada dome	2019-2023	Jaunuzceltajā Rojas brīvdabas estrādē noticis ikgadējs pasākums (radošo darbu izstādes, degustācijas, konkursi, koncerts, utt.), kas visas dienas garumā interesentiem ļauj izbaudīt lībisko dzīves garšu
4.11.	Lībiešu vasaras nometne Rojā.	Rojas novada pašvaldība	Rojas novada dome un projektā iesaistītie/Rojas novada dome un domes piesaistītie projekta dalībnieki	No 2021 - ikgadējs pasākums	Katru gadu Rojā notiek lībiešu ģimeņu starptautiska vasaras nometne, kuras laikā iespējams gūt informāciju par lībiešu vēsturi, šodienas aktualitātēm un apspriest plānus nākotnei, iesaistīties radošās/ izzinošās darbnīcās, muzikālos projektos, sportiskās aktivitātēs utt.
5.	Lībiešu krasta ekonomiskās izaugsmes un savdabīgu tūrisma projektu attīstība, izmantojot lībiešu nemateriālās kultūras mantojuma elementus.				
5.1.	Lībiešu kultūras mantojumam atbilstošu kultūras tūrisma produktu radīšana un pilnveidošana (maršruti, kulinārie produkti, amatu prasmju demonstrējumi, u.c.).	Dundagas novada TIC, Ventpils novada TIC, Dundagas novada pašvaldība Ventpils novada pašvaldība	ES fondi, VKKF, Dundagas novada pašvaldība, Ventpils novada pašvaldība	2019 - 2023	Lībiešu krastā izveidoti un tiek uzturēti mūsdienīgi lībiešu kultūras mantojumam atbilstoši tūrisma produkti, nesot ekonomisku labumu lībiešu kopienai un radot daudzveidīgu piedāvājumu Lībiešu krasta apmeklētājiem.

5.2.	Izveidot Lībiešu zvejnieku sētu <i>Līvōd kalāmīe kōrand</i> Ventpils novada Tārgales pagastā.	Lībiešu folkloras kopas "Kāndla" [kokle] un "Piški kāndla" [mazā kokle]	Ventpils novada pašvaldība.	2019- 2023	Kultūras pasākumi Lībiešu zvejnieku sētā nodrošinās Ventpils novada Tārgales pagasta vēsturiskās kultūrtelpas unikalitāti, lokālās vides nemateriālās kultūras mantojuma dzīvotspēju, popularizēšanu, tālāknodešanu un kultūras daudzveidību Latvijā.
5.3.	Radīt iespēju lībiešu mājražotājiem eksponēt savus darbus un produkciju Dundagas viduslaiku pilī.	Dundagas novada pašvaldība, vietējie mājražotāji	ERAF Dundagas novada pašvaldība	2019-2023	Tiek eksponēti lībiskā kultūras mantojuma darinājumi. Ekspozīcijas vietas piesaistīs Dundagas TIC darbībai, lai popularizētu unikālus mājražotāju produktus un veicinātu to plašu piedāvājumu.
5.4.	Rīkot izstādes, ekspozīcijas, vizuālas prezentācijas, koncertus un radošas darbnīcas Mazirbes Lībiešu tautas namā, Kolkas Lībiešu saietā namā un citās publiskās vietās- mūsdienu lībiešu māksla, mūzika, glezniecība, literatūra Lībiešu krasta kultūrtelpā.	LS, Kolkas Lībiešu saietā nams, Ziemeļkurzemes piekrastes ciemu mākslinieki, radošās personības, mūziķi.	VKKF, privāti ziedotāji, sponsori, SLDB, Dundagas novada pašvaldība	2019-2023	Lībiešu tradīciju pārmantojamība un mūsdienu izpausme Ziemeļkurzemes lībiešu kultūrtelpā. Lībiešu tradīcijas rosina interesi un vēlēšanos iesaistīties radošu projektu īstenošanā Lībiešu krastā. Publicitāte mūsdienu lībiešu mākslai, mūzikai un literatūrai.

5.5.	Izziņas materiāli tūristiem.	LC, Dundagas novada pašvaldība, Ventspils novada pašvaldība	ERAF, LC, Dundagas novada pašvaldība, Ventspils novada pašvaldība	2019 - 2023	Tūristu un sabiedrības regulāra informēšana ar atjaunotiem un papildinātiem izziņas materiāliem par Lībiešu krastu. Popularizēta mazas etniskās kultūras kopiena – Ziemeļkurzemes lībiešu krasts.
------	------------------------------	---	---	-------------	---

Līvõd Īt

Šo plānu sastādīja Līvu (lībiešu) savienības "LĪVÕD ĪT" vadītāja Ieva Ernštreite sadarbībā ar Ventspils, Dundagas un Rojas pašvaldībām un LLTA "Lauku Ceļotājs". Plāns tika izstrādāts, apkopojot saņemtos priekšlikumus no lībiešu kopienas.

Ieva Ernštreite ievacdf@parks.lv

Saglabāšanas plāns tiek izstrādāts Igaunijas-Latvijas Programmas no Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta "Mazo etnisko kultūrtelpu attīstība un popularizēšana kā tūrisma galamērķis" ietvaros.

Šis plāns atspoguļo autora viedokli. Programmas vadošā iestāde neatbild par tajā ietvertās informācijas iespējamo izmantošanu.

**KOPĪGS MANTOJUMS:
NO PAGĀTNES
UZ NĀKOTNI**

